

สรุป การปฏิรูปกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย

นับตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศถูกริเริ่มขึ้นจาก “แม่น้ำ ๓ สาย” ประกอบด้วย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) คณะรัฐมนตรี และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศจึงเกิดจากการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และการปฏิรูปตามข้อเสนอการปฏิรูปของ สปท. ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๓๙/๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ โดย สปท. ทำหน้าที่ศึกษาและปฏิรูป ๑๑ ด้าน สืบต่อจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ซึ่งสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๓๙/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินงานสนับสนุนการปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น ภายใต้โครงสร้างของคณะทำงาน และกรอบการทำงานต่าง ๆ ซึ่งรับผิดชอบโดยสถาบันดำรงราชานุภาพ สป. และสำนักกฎหมาย สป. ดังนี้

๑. การสนับสนุนการปฏิรูปประเทศไทย ภายใต้คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๑๙๙/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานกระทรวงมหาดไทยเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ (สถาบันดำรงราชานุภาพ สป.)
๒. การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาล (สำนักกฎหมาย สป.)
๓. การสนับสนุนการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ของคณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปด้านระบบราชการ กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ (สำนักกฎหมาย สป.)
๔. การเตรียมการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ภายใต้คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๓๘/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานด้านกฎหมาย กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๙ (สำนักกฎหมาย สป.)

นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งที่ ๔๘๖/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานประชาคมอาเซียน กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ซึ่งมีคณะทำงานขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน กระทรวงมหาดไทย (ที่ปรึกษากฎหมาย เป็นหัวหน้าคณะทำงาน) ทำหน้าที่พิจารณากำหนดแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาระเบียบกฎหมายภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทยให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การสนับสนุนการปฏิรูปประเทศไทยภายใต้โครงสร้างคณะทำงาน และกรอบการทำงานของกระทรวงมหาดไทย ดังกล่าวข้างต้น จนถึงปัจจุบัน (๘ ธันวาคม ๒๕๕๙) มีความเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปรับปรุงระเบียบกฎหมาย จำนวนทั้งสิ้น ๖๑ เรื่อง สรุปได้ ดังนี้

๑. เรื่องที่เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการประสานงาน รวม ๓ ฝ่าย (วิป ๓ ฝ่าย) ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๓๕ เรื่อง
 - ๑.๑ เป็นเรื่องที่มีการยกร่างหรือแก้ไขกฎหมาย จำนวน ๑๔ เรื่อง (ส่วนราชการระดับกรม ๑๑ เรื่อง กรุงเทพมหานคร ๓ เรื่อง)
 - ๑.๒ เป็นเรื่องที่ส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้สนับสนุนหรือร่วมดำเนินการ จำนวน ๒๑ เรื่อง

๒. การเตรียมการเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ประกอบด้วย

๒.๑ กฎหมายที่ต้องจัดทำ ไม่มีกำหนดเวลา ๖ เรื่อง

๒.๒ มาตรการปฏิรูปประเทศ ๕ เรื่อง

๓. การดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน คณะที่ ๓

๓.๑ แผนการเสนอกฎหมายในระยะ ๑ ปี จำนวน ๑๕ เรื่อง (กฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ๑๕ ฉบับ)

๓.๒ แผนการเสนอกฎหมายของหน่วยงานตามกรอบระยะเวลาการบริหารราชการแผ่นดินและการปฏิรูปประเทศของคณะรัฐมนตรี (ตุลาคม ๒๕๕๘ – กรกฎาคม ๒๕๖๐) จำนวน ๑๖ เรื่อง (กฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ๑๖ ฉบับ เป็นกฎหมายฉบับเดียวกับข้อ ๓.๑ จำนวน ๑๒ ฉบับ)

๔. การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาล จำนวน ๑ เรื่อง

๕. การเตรียมความพร้อมด้านระเบียบ กฎหมายของกระทรวงมหาดไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน ๔ เรื่อง (ระเบียบกฎหมาย ๓ ฉบับ)

หากพิจารณาเฉพาะกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมาย กระทรวงมหาดไทย ในปัจจุบัน (ธันวาคม ๒๕๕๙) มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๔ ฉบับ ในจำนวนนี้ เป็นกฎหมายฉบับเดียวกับที่ผ่านการประชุมของคณะกรรมการประสานงาน รวม ๓ ฝ่าย ๖ ฉบับ ซึ่งผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมาย กระทรวงมหาดไทย เป็นเรื่องเพื่อทราบแล้ว ๓ ฉบับ ได้แก่

(๑) ร่าง พ.ร.บ. การผังเมือง พ.ศ.

(๒) ร่าง พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(๓) ร่าง พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ส่วนร่างกฎหมายที่ผ่านการประชุมของคณะกรรมการประสานงาน รวม ๓ ฝ่าย ฉบับอื่น ๆ ไม่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมาย กระทรวงมหาดไทย เนื่องจากเป็นเรื่องการปฏิรูป ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นว่า ไม่ควรใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนาน ประกอบกับได้ผ่านการพิจารณาของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูป (สปท.) และคณะกรรมการประสานงาน รวม ๓ ฝ่าย แล้ว

ข้อมูล ณ วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๙
สถาบันดำรงราชานุภาพ สป. กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
สำนักกฎหมาย สป. กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย